

NVE

Begrunnelse for vedtak

Nedleggelse av dam Lønningsåsen

Stord kommune i Vestland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver

Stord kommune

Referanse

202410646-12

Dato

10.12.2025

Ansvarlig

Silje Aakre Solheim

Saksbehandler

Marianne Ask

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Sammendrag

NVE gir tillatelse til nedlegging av dam Lønningsåsen

Stord kommune søker om å fjerne dam Lønningsåsen. Dammen ble etablert i 1913 og senere bygget på i 1936. Magasinet har tidligere fungert som drikkevannskilde til beboere i Leirvik. Dammen har høy konsekvensklasse, bærer preg av dårlig vedlikehold og tilfredsstillende ikke dagens krav i damsikkerhetsforskriften. Det er nødvendig med omfattende rehabilitering om anlegget skal bli stående.

På grunn av fare for dambrudd ved ekstreme nedbørsmengder eller islast, gav NVE i brev av 12.01.2022 kommunen midlertidig tillatelse til senkning av magasinet i tre år. En plan for rehabilitering, eller en søknad om konsesjon for å legge ned vassdragsanlegget, skulle sendes til NVE innen 01.01.2024. Prosessen tok lengre tid enn ventet fra kommunens side, som førte til at NVE gav kommunen ytterligere tillatelse til å holde vannstanden nede frem til 01.01.2026. Dammen har vært nedtappet siden 2022, og 31.05.2024 vedtok Stord kommune å fjerne hele damanlegget.

Den 07.06.2024 søkte Stord kommune NVE om tillatelse til å fjerne dammen i Lønningsåsen. Søknaden er sendt ut på bred offentlig høring, og ingen har meldt interesse for å ta over ansvaret for damanlegget.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

Vestland fylkeskommune har ingen innvendinger mot nedleggelsen, men gjør kommunen oppmerksom på at dersom uregistrerte automatisk fredede kulturminner dukker opp må arbeidene stanses og fylkeskommunen kontaktes. Statsforvalteren i Vestland uttalte i forbindelse med den midlertidige tømningen at det var viktig å ivareta forholdene for forekomsten av soleigro (EN) som er etablert i nordenden av vannet. De påpekte videre at dersom forekomsten klarer seg gjennom perioden og dammen ikke rehabiliteres, burde et permanent tiltak etableres. Flere beboere i nærområdet sendte inn uttalelser og ønsker i hovedsak at dammen rehabiliteres. De påpeker at dammen har utviklet seg til et viktig rekreasjonsområde som brukes året rundt, og vannspeilet er et vesentlig landskapselement i nærmiljøet.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

Det står i § 41 i vannressursloven at det skal gis tillatelse til nedlegging dersom det ikke er særlige grunner som taler imot. Lovens krav til særlige grunner er ikke oppfylt. NVE gir Stord kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 med henvisning til § 41 til å legge ned dam Lønningsåsen. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVE minner om at andre fremdeles kan overta ansvaret for rehabilitering, drift og vedlikehold.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

Søknad	2
Høring	4
NVEs vurdering	5
NVEs oppsummering	8
NVEs konklusjon	9
Forholdet til plan- og bygningsloven	9
Konsesjonsvilkår for nedlegging av dam Lønningsåsen	10

Søknad

Den 07.06.2024 søkte Stord kommune om tillatelse til å fjerne dam Lønningsåsen i Leirvik på Stord.

«Søker etter Vannressursloven, jf. § 8, om konsesjon til å fjerne dammen i Lønningsåsen i Stord kommune»

Hoveddata

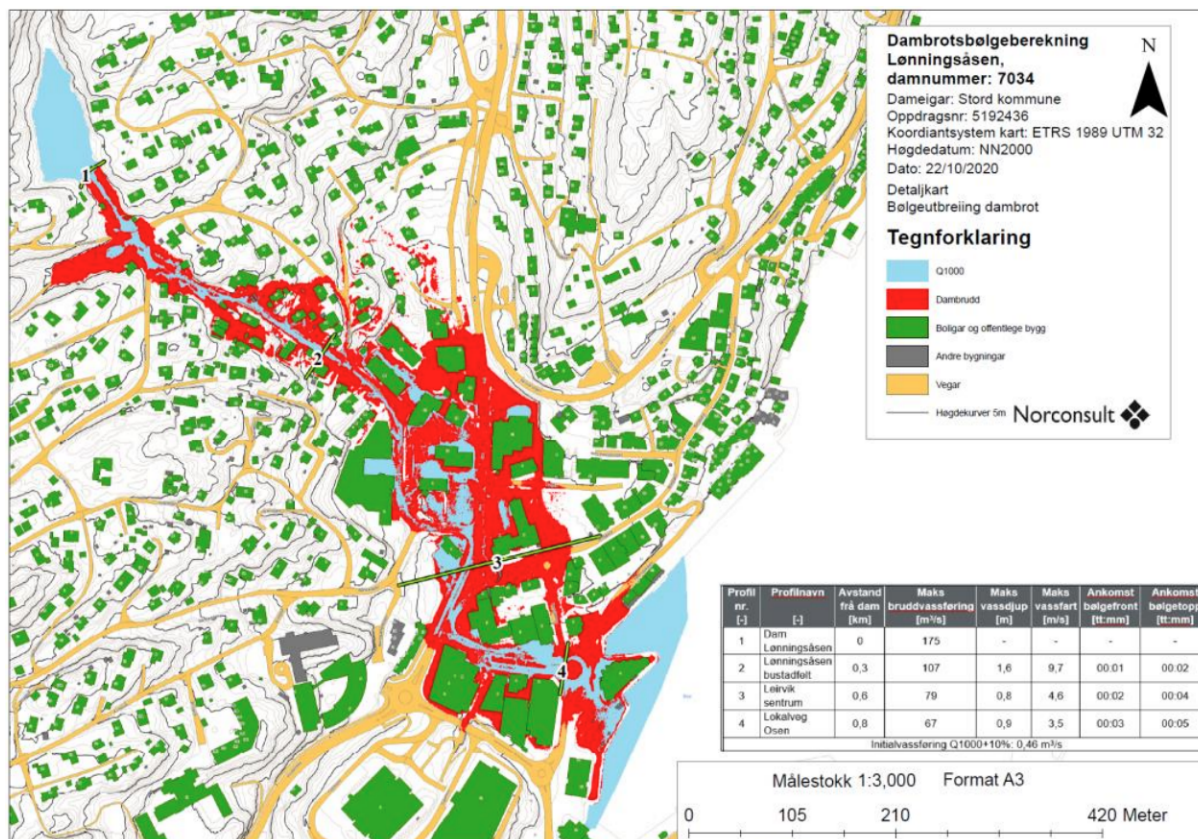
Dammen er kunstig anlagt og kart viser ingen vannstreng hverken inn eller ut av dammen. Det er derfor ikke mulig å benytte NEVINA til å beregne nedbørfelt, årlig tilsig eller middelvannføring. Hoveddata for eksisterende dam er gjengitt i tabellen under:

DAM LØNNINGSÅSEN

Magasinvolum	mill. m ³	ukjent
HRV	moh.	57
LRV (bunn)	moh.	51,3
DAMANLEGG		
Lengde	m	27,5
Høyde	m	6

Begrunnelse for tiltaket

Stord kommune er eier av damkonstruksjonen, magasinet og arealet rundt dammen. Anlegget har høy konsekvensklasse og tilfredsstiller ikke dagens krav i damsikkerhetsforskriften. Av sikkerhetsmessige årsaker fikk kommunen tillatelse av NVE til å tappe ned dammen den 12.01.2022. Magasinet har vært nedtappet siden 2022, og anlegget krever rehabilitering om det skal bli stående. Siden dammen ikke har betydning for kommunens vannforsyning i dag og i tillegg utgjør en fare for befolkning og infrastruktur nedenfor dammen, besluttet kommunestyret den 30.05.2024 å fjerne hele damkonstruksjonen. Se oversikt over dammen og berørte områder ved dambrudd i figur 1.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1 Områdekart viser dam Lønningsåsen i NV i forhold til Leirvik sentrum. Markert i rødt er berørte områder ved dambrudd.

Beskrivelse av området

Dam Lønningsåsen ligger nordvest for Leirvik sentrum i utkanten av et etablert boligområde. Villabebyggelse ligger nær anlegget i øst, sør og vest, og det er blanda løvskog og furu i nord og i et tynnere belte rundt det tidligere magasinet. Dammen er kunstig, og det renner ingen naturlig bekk gjennom anlegget. Dammen omtales «Vannverket», og det er tilrettelagt for rekreasjon med stupebrett, badestige og tursti langs vannet.

Teknisk plan

Dammen ble bygget i Lønningsåsen i 1913 og seinere bygget på i 1936. Konstruksjonen er en hvelvdam i betong som er ca. 27,5 m lang, 1,1 m bred, og 6 m på det høyeste. Anlegget er antatt fundamentert til fjell.

På grunn av manglende vedlikehold er dammen i svært dårlig forfatning. Bunnluken er rustet fast, og det lekker vann gjennom store sprekker i dammen. På grunn av dammens høye konsekvensklasse gav NVE tillatelse til å tømme magasinet den 12.01.2022.

Kommunen orienterer om at teknisk plan for fjerning av dammen samt en plan for å ivareta landskap og miljø vil bli utarbeidet og tilsendt NVEs miljøtilsyn for godkjenning før oppstart.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Arealbruk

Det er kjørbar vei til damfoten. Tiltakshaver opplyser ikke om fjerning av dammen innebærer å bruke andre arealer.

Avbøtende tiltak

Tiltakshaver nevner ikke avbøtende tiltak i søknaden, men informerer om at det vil bli utarbeidet en plan for landskap og miljø.

I forbindelse med tømningen av magasinet, oppførte kommunen en midlertidig «terskel» i nordenden av magasinet etter anbefaling fra Statsforvalteren i Vestland. Dette ble gjort for å bevare fuktige forhold for den sterkt truede blomsterarten soleigro (EN).

Forholdet til offentlige planer

I søknaden skriver tiltakshaver at det fremgår av kommuneplankartet at dammen i Lønningsåsen ligger inne i et område som allerede er regulert og dermed båndlagt til dagens formål. Kommunens hjemmeside viser 27.10.2025 at området rundt dammen er friluftsområde, og det er kun eiendomsforhold som er registrert på selve dammen. Området nordvest for dammen er regulert til fremtidig boligutbygging

Høring

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 og 7 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut på NVEs nettsider. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Innkomne høringsuttalelser i forbindelse med den midlertidige nedtappingen er også lagt til grunn.

NVE har fått inn seks høringsuttalelser i forbindelse med konsesjonssøknaden, en fra Vestland fylkeskommune og de andre uttalelsene er fra beboere i nærområdet.

Vestland fylkeskommune uttalte i brev av **27.08.2025** at de ikke kjenner til automatisk fredede eller verneverdige kulturminner i området. De minner likevel om at dersom det i forbindelse med rivningen dukker opp gjenstandsfunn, flekker med trekull eller at konstruksjoner avdekkes, må det straks meldes til Vestland fylkeskommune. Siden dammen allerede er tappet ned, vil ikke tiltaket påvirke vannmiljøet, men de påpeker likevel at anleggsarbeidet ikke fører til forurensning nedstrøms.

Beboere i nærområdet ønsker at kommunen skal rehabilitere dammen. Flere foreslår at dammen kan bygges ned for å bevare vannspeilet som landskapselement i området. Vannverket har vært nytt til rekreasjon i over 100 år. Dammen gir naturopplevelser, er populær til bading og issskøyting, og det er tilrettelagt med turstier langs dammen. De påpeker også viktigheten av å ivareta forholdene for den sterkt truede blomsten soleigro (EN) som har etablert seg ved dammen. Noen viser også bekymring og stiller spørsmål om grunnforholdene kan påvirkes negativt hvis dammen forsvinner, eller er urolig for at kommunen ikke vil tilrettelegge området om dammen fjernes. Stedet vil da miste sin rekreasjonsfunksjon. Det nevnes også at terskler kan skape vannspeil, og viser til eksempel fra damnedleggelse i en annen kommune, hvordan tilrettelegging med steinsetting og terskler kan bevare området til rekreasjon.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

I forbindelse med høring av midlertidig nedtapping av dammen, uttalte **Statsforvalteren i Vestland** i brev **04.11.2021** at forekomsten av soleigro ved dammen er svært sjelden. I tillegg til dammen i Lønningsåsen, er den i Norge kun registrert i Ådlandsvatnet på Stord, i Tveitavatnet på Huglo, i Vevatnet på Tysnes, og i Orrevatnet på Jæren. Selv om forekomsten i Lønningsåsen ble plantet ut på 1930-tallet med materiale fra Ådlandsvatnet, mener Statsforvalteren at det er viktig å forsøke å bevare denne. Videre anbefaler de, at dersom forekomsten klarer seg gjennom den nedtappede perioden, skal det legges til rette for en permanent løsning som ivaretar vekstområdet for soleigro.

Stord kommune har ikke kommentert høringsuttalelsene, men har tidligere informert om at grunnundersøkelser viser at nedtappingen ikke vil ha negativ påvirkning på grunnforholdene for boligene rundt dammen.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av uttalelsene som er relevante for vår vurdering av om tiltaket skal få konsesjon. Fullstendige høringsuttalelser er tilgjengelige via sakens nettside: www.nve.no/9677/V.

NVEs vurdering

Dammen i Lønningsåsen ble bygget i 1913 og har tidligere fungert som drikkevannsforsyning til befolkningen i Leirvik på Stord. Det er etablert infrastruktur og villabebyggelse nedstrøms dammen. Manglende vedlikehold gjør at dammen ikke tilfredsstiller kravene i damsikkerhetsforskriften, og kommunen har fått pålegg om å utbedre damanlegget om det skal bli stående. Dammen har ingen funksjon for drikkevannsforsyningen i dag og utgjør i tillegg en fare for befolkning og infrastruktur. Kommunen har derfor vedtatt å fjerne anlegget.

Lovhjemler, saksbehandling og prosess for overtakelse

I NVEs behandling av saken har vi vurdert konsekvensene en nedlegging av dammen i Lønningsåsen kan ha for allmenne interesser tilknyttet vassdraget. Saken ble sendt på en bred offentlig høring.

Vannressursloven § 41

Vi behandler søknaden etter § 41 i vannressursloven, som gir adgang til å legge ned vassdragsanlegg. I henhold til § 41 i vannressursloven skal en søknad om nedlegging innvilges om ikke særlige grunner taler imot. Dette gir i de fleste tilfeller eier rett til å legge ned vassdragsanlegg som eier ikke lenger ønsker å vedlikeholde. I forarbeidene til vannressursloven står det hva som regnes som særlige grunner etter § 41:

«I praksis vil det ikke være aktuelt å nekte konsesjon til nedlegging i andre sammenhenger enn i forbindelse med overføring av anlegget etter § 42, eller hvis anlegget blir fredet etter kulturminnevern, eventuelt som en del av et biotopvern etablert etter naturvernloven.»

Vannressursloven § 42

NVE har etter § 42 i vannressursloven mulighet til å overføre et vassdragsanlegg som er søkt revet til noen som ønsker det opprettholdt. Dette ble kommunisert gjennom den offentlige høringen. Det er ingen som har meldt interesse for å ta over anlegget.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Hydrologiske virkninger

Magasinet er en kunstig anlagt dam. Dammen er ikke registrert som en vannforekomst i Vann-Nett. Nedbørfeltet til dammen kan ikke beregnes i NEVINA. Nedlegging av dammen vil ikke endre vannføringen i vassdraget i nevneverdig grad. Etter nedleggingen vil vannspeilet bli borte og erstattet av en liten bekk uten årssikker vannføring, omgitt av vegetasjon.

Naturmangfold

Naturtyper og arter

Det er ikke utarbeidet rapport om biologisk mangfold i forbindelse med søknaden. Søk i Naturbase 03.11.2025 viser ingen viktige naturtyper i nær tilknytning til dammen. Nord på Lønningsåsen er det derimot kartlagt boreonemoral regnskog av svært stor verdi, og regnskog av stor verdi. Ingen av naturtypene vil berøres eller påvirkes av nedleggingen. Søk i Artskart viser flere registreringer av den sterkt truede karplanten soleigro (EN) i nordenden av dammen. Statsforvalteren i Vestland påpekte i sin uttalelse til den midlertidige nedtappingen at avbøtende tiltak måtte iverksettes for å bevare de fuktige forholdene for soleigro. Statsforvalteren opplyser også om at soleigro kun er registrert et fåtall steder i Norge, og at forekomsten ikke må forringes. Søker tok dette til etterretning og etablerte en midlertidig provisorisk demning for å ivareta fuktigheten rundt plantens voksested. Se figur 2.

NVE mener at tiltak for å bevare fuktigheten rundt forekomsten av soleigro må utføres som et permanent tiltak. Etablering av en, eller en rekke av terskler i bekken kan skape tilstrekkelig vannspeil, som også vil være positivt for å ivareta naturmangfoldet som har etablert seg rundt dammen.

Figur 2 Bildet er tatt i nordenden av dammen. Dammen ble tappet ned i 2022. Det er etablert et midlertidig tiltak med en provisorisk "demning" som skal bevare fuktigheten til forekomsten av den sterkt truede arten soleigro (EN). Foto: Arne Vatten

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vurdering etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot relevante bestemmelser i naturmangfoldloven. I NVEs vurdering av søknaden om nedlegging av dammen i Lønningsåsen legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 03.11.2025. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8.

Nedlegging av dammen i Lønningsåsen vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4. Tiltaket kan komme i konflikt med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 ved at levevilkår for soleigro forringes. NVE mener derfor at det må gjøres et forsøk på å redusere skaden på denne arten ved å gjøre tiltak som bevarer noe fuktige forhold ved forekomsten av den rødlistede og sterkt truede blomsten soleigro (EN). Utover dette mener NVE at noe negativ konsekvens for arten må aksepteres siden formålet med tiltaket er å øke sikkerheten for boliger nedstrøms dammen.

NVE kan ikke se at det planlagte tiltaket vil øke den samlede belastning på økosystemet i området, jamfør naturmangfoldloven § 10. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og krav i anleggsperioden vil spesifiseres nærmere i våre vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Nedlegging etter vannressursloven §§ 8 og 41 medfører et nytt inngrep, men fjerner samtidig en eksisterende påvirkning. Dammen i Lønningsåsen er en kunstig dam, den er ikke regnet som en vannforekomst og ikke registrert i Vann-Nett. Nedbørfeltet er svært begrenset, og bekken som vil bli igjen etter magasinet har ikke årssikker vannføring.

Det planlagte inngrepet forventes ikke å forringe dagens tilstand vesentlig, men vil ha negativ virkning for soleigro som vokser i vannkanten. Nedleggingen bidrar ellers til å bringe området mer tilbake til naturlig tilstand. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Det er etablert villabebyggelse rundt dammen, og vannspeilet er et vesentlig landskapselement for de nærmeste naboene. Mot nord grenser dammen til et skogområde på Lønningsåsen, og det er tilrettelagt tursti langs dammen. Magasinet har stor rekreasjonsverdi for lokalbefolkningen, og med stupetårn og stige nyttes dammen til ulike aktiviteter både sommer og vinter.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver er klar over at området vil miste rekreasjonsverdi, men mener at dammen utgjør en sikkerhetsrisiko for befolkning og infrastruktur og må fjernes. Tiltakshaver opplyser om at det skal utarbeides en plan som skal ivareta landskap og miljø.

Beboere i nærområdet er imot tiltaket, og ønsker at kommunen rehabiliterer dammen for å gjenopprette dammen som det populære rekreasjonsområdet det var. De mener fjerning av dammen vil ta bort et vesentlig landskapselement i området, og er bekymret for at kommunen ikke revegeterer det tømte magasinet.

NVE mener at fjerning av dammen vil redusere verdien av rekreasjonsområdet, men at vilkår til konsesjonen kan bidra med å bevare noen av funksjonene. NVE mener at landskaps- og miljøplanen må inneholde planer om revegetering og at det må brukes stedegen vegetasjon ved istandsettelse av området. Videre mener NVE at noe ulemper må aksepteres siden formålet med tiltaket er å øke sikkerhet til blant annet boliger nedstrøms dammen. Dammen har i dag ingen annen nytteverdi, enn til rekreasjon. En rehabilitering vil medføre betydelige kostnader for eier.

Kulturminner

Oppslag i Kulturminnesøk 07.11.2025 viser ingen kjente kulturminner ved dammen. Vestland fylkeskommune sier i sin uttalelse at de heller ikke har kjennskap til automatisk fredede kulturminner innenfor tiltaksområdet. Fylkeskommunen oppfordrer søker til å unngå å skade kulturlandskapstrekk som steingarder, eldre veier/stier, bakkemurer, tufter m.m. Videre minner de om meldeplikten, og at arbeid må stanses dersom automatisk fredede kulturminner, som gjenstandsfunn, flekker med trekull eller konstruksjoner blir oppdaget i forbindelse med gjennomføring av tiltaket.

NVE mener det er viktig at de som skal utføre arbeidet er klar over hvilke plikter de har dersom det skulle dukke opp automatisk fredede kulturminner. Det er tiltakshaver sitt ansvar at denne informasjonen videreformidles.

Samfunnsmessige fordeler

Tiltakshaver har ingen spesifikke kommentarer til samfunnsmessige fordeler, men sier at de mener en generell føring er at samfunnet skal holde høy grad av sikkerhet for befolkningen, og at anlegg i vassdrag som hverken har funksjon eller tilfredsstillende krav til dagens sikkerhet, enten må fjernes eller settes i forskriftsmessig stand, slik at anlegg ikke utgjør en risiko for befolkningens sikkerhet. Dammen har høy konsekvensklasse, og av sikkerhetsmessige årsaker fikk de tillatelse av NVE til å tømme dammen i 2022. Kommunen ønsker nå å fjerne damanlegget.

NVE har gitt Stord kommune pålegg om å utbedre eller fjerne dammen fordi kravene i damsikkerhetsforskriften ikke er oppfylt. Anlegget utgjør en risiko for tap av liv, infrastruktur og bygninger ved brudd. NVE mener at fjerning av anlegget tar bort en vesentlig sikkerhetsrisiko og er i tråd med bestemmelsen i vannressursloven § 41.

NVEs oppsummering

Stord kommune søker om nedlegging av dam Lønningsåsen i Leirvik. Manglende vedlikehold har ført til omfattende rehabiliteringsbehov. På grunn av dammens høye konsekvensklasse, gav NVE tillatelse til nedtapping 12.01.2022. Vannressursloven sier at dersom eier ikke vil holde anlegget ved like, skal det fjernes og vassdraget skal så langt det lar seg gjøre tilbakeføres til forholdene slik

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

de var før bygging, jf. § 41. Vestland fylkeskommune har ingen innvendinger mot at damanlegget fjernes, og siden magasinet allerede er tappet ned, vil ikke tiltaket påvirke vannmiljøet. Beboere i nærmiljøet ønsker at dammen skal rehabiliteres, slik at rekreasjonsområdet som har utviklet seg rundt dammen bevares. Området brukes til ulike aktiviteter året rundt, og det er tilrettelagt med stupebrett, stige og tursti langsmed dammen. Flere av innspillene, samt tidligere høringsuttalelse fra Statsforvalteren i Vestland, påpeker viktigheten av å ivareta forekomsten av den sterk truede arten soleigro (EN) som vokser i nordenden av vannet. I forbindelse med nedtappingen av magasinet i 2022 ble det etablert en midlertidig provisorisk dam for å ivareta arten. NVE vurderer at det ikke er store konsekvenser for naturmiljø ved en nedlegging av dammen, så lenge det oppføres en permanent terskel som opprettholder fuktige omgivelser for forekomsten av soleigro i det gamle magasinet.

NVEs konklusjon

Det følger av § 41 i vannressursloven at det skal gis tillatelse til nedlegging dersom det ikke er særlige grunner som taler imot. Lovens krav til særlige grunner er ikke oppfylt. NVE gir Stord kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 med henvisning til § 41 til nedlegging av dam Lønningsåsen. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Det er ingen som har meldt interesse for å ta over dam Lønningsåsen. NVE minner om at andre kan overta ansvaret for rehabilitering, drift og vedlikehold av anlegget. En ev. overdragelse må meldes NVE senest 15 dager fra en avtale er underskrevet, jf. § 2-9 i damsikkerhetsforskriften.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Konsesjonsvilkår for nedlegging av dam Lønningsåsen

Vilkårene gjelder frem til arbeidene er fullført og området istandsatt.

Konsesjonærs ansvar ved nedlegging

Konsesjonæren plikter å påse at konsesjonæren selv, kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og driften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdets naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal rette myndigheter underrettes i god tid på forhånd.

Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Konsesjonen omfatter nedlegging av dam Lønningsåsen, og alle nødvendige inngrep som følge av nedleggingen.

Fremdriftsplan for nedlegging må sendes NVE innen tre måneder fra vedtaksdato.

Det skal videre utarbeides en detaljplan for miljø og landskap. Planen skal inneholde avbøtende tiltak av hensyn til landskap, rekreasjon, og biologisk mangfold, jf. tabell under. Planen skal sendes til NVEs miljøtilsyn og godkjennes før arbeidet settes i gang.

Arbeidet kan ikke settes i gang før planene er godkjent.

Konsesjonær skal sende en sluttrapport med daterte bilder av tiltaksområdet før og etter nedleggingen.

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse av nedlegging som omfattes av denne post er tillagt NVE.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest to år etter endt nedlegging.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt andre steder i dokumentet gjelder.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Dam	Hele damkonstruksjonen skal fjernes. Det restaurerte bekkeløpet skal ha en mest mulig naturlig utforming.
Vei og areal	Det eksisterer en vei opp til foten av dammen. Søknaden opplyser ikke om det er behov for å etablere midlertidig vei eller areal til lagring av masser. Tilgang med eventuelle maskiner i forbindelse med restaureringen av området kan gis i samråd med NVEs miljøtilsyn i detaljplanfasen. Eventuelle midlertidige anleggsveier skal beskrives i de detaljerte planene for nedleggelsen. Veier som skal benyttes som anleggsveier skal fjernes etter endt rivning, området skal tilbakeføres og det skal tilrettelegges for naturlig revegetering.
Landskaps- og miljøplan	Kvalifisert personell skal utarbeide en landskaps- og miljøplan for istandsetting av magasinområdet. Den skal inneholde plan for revegetering og istandsetting av området til rekreasjonsformål. Planen skal inkluderes i detaljplanen og godkjennes av NVEs miljøtilsyn. Trær og eksisterende vegetasjon rundt tiltaksområdet skal bevares så langt det lar seg gjøre.
Revegetering	Revegetering skal skje med stedegne planter. Det er viktig at eventuelle anleggsmaskiner er rengjort før de entrer tiltaksområdet for å hindre spredning av uønskede arter.
Terskel	Det skal etableres en permanent terskel eller liknende i nordenden av det tidligere magasinet. Denne skal ivareta et fuktig vekstmiljø for soleigro (EN).
Annet	Anleggsarbeidet må planlegges og utføres på en måte slik at det er minst mulig til hinder for bruk av området. Det må informeres om nedleggingen og anleggsperioden med skilt ved dammen i Lønningsåsen.

Automatisk fredede kulturminner

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes fylkeskommunens kulturminneforvaltning med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 annet ledd, jf. §§ 3 og 4.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Ferdsele m.v.

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og turstier, hvis disse utgiftene blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Varslingsplikt

Konsesjonæren plikter å varsle NVE om ev. navne- og/eller adresseendringer inntil dammen er nedlagt.

Konsesjonær skal opplyse NVEs damtilsyn når vassdragsanlegget er nedlagt, jf. damsikkerhetsforskriften § 8-1.

Kontroll med overholdelsen av vilkårene

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår. Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Energidepartementet.

For å sikre at vedtak i medhold av vannressursloven blir gjennomført, kan den ansvarlige pålegges tvangsmulkt til staten, jf. vannressursloven § 60. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Når et rettsstridig forhold er konstatert kan det gis pålegg om retting og om nødvendig pålegges stans i pågående virksomhet, jf. vannressursloven § 59.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vannressursloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vannressursloven §§ 60a og 63 første ledd bokstav c. Vassdragsmyndigheten kan helt eller delvis inndra utbytte fra overtredelse, jf. vannressursloven § 60b.